

Ajaloo ainekava

6. klass

Muinasajal ja muinasajal Eestis

Muinasajal hakkasid inimesed üle minema toidu korjamiselt ja jahipidamiselt põllumajandusele. See oli niivõrd oluline muutus, et seda nimetatakse põllumajanduslikuks revolutsiooniks. See võimaldas saaki suurendada ja tekkisid püüasulad, mis viis tsivilisatsioonide tekkimiseni.

Õpitulemused

- 1) teab, et ajaloo periodiseerimine on kokkuleppeline, nimetab ajalooperioode ja sündmusi, mis on aluseks ajaloo periodiseerimisele, põhjendab oma valikut;
- 2) kasutab ajaarvamisega seotud mõisteid asjakohaselt;
- 3) toob näiteid, kuidas ühiskonna ja elukeskkonna areng mõjutavad inimeste igapäevaelu;
- 4) kasutab narratiivi loomisel ajaloomõisteid asjakohases kontekstis;
- 5) teab mõnda inimeste ajaloolist asulat, kirjeldab selle tekkimise ja kujunemise põhjusi;
- 6) teab ja esitleb lugusid oma kodukoha minevikust.

Põhimõisted

Esaiaeg ehk muinasajal, vanaaeg, keskaeg, uusaeg, lähiajalugu, eKr, pKr, sajand, aastatuhat, kümnend, araabia number, Rooma number, ajalooallikad, arheoloogia, inimese kujunemine, kiviaeg, pronksiaeg, rauaaeg, sugukond, küttimine ja korilus, Pulli, Kunda Lammasmägi, alepõld, kindlustatud asula, kalmed.

Praktilised tööd

- töö ajajoonega,
- töö erinevate allikatüüpidega,

- pildiülesanne ja pildianalüüs,
- töö kaardiga,
- filmi vaatamine,
- õppekäik kooli või kodukoha ümbruses.

Lõiming

- matemaatika - aja mõõtmine: arvtelje koostamine, sajandite määramine, arvutamine - kui palju aega on ühest sündmusest möödunud?
- eesti keel - kirjaliku ja suulise eneseväljendusoskuse arendamine,
- usundiõpetus - maailma religioonide tekkimine,
- kunstiõpetus - õpilane illustreerib oma teadmiste põhjal eestlaste eluolu muinasajal.

Vanad Idamaad. Mesopotaamia. Egiptus. Vahemere idaranniku kõrgkultuurid: Foiniikia, Iisraeli ja Juuda riik

Esimesed suured riigid tekkisid sooja kliimaga aladel üleujutavate jõgede orgudes, kus liikumine toimus peamiselt veeteede kaudu. Tänu üleujutustele oli muld viljakas ja sai tegeleda viljakasvatusega. Tekkis tööjaotus ning võrdsete inimeste kogukonnast eraldusid ajapikku teised ühiskonnakihid. Rahvaarvu kasvades oli vaja viljakat maad juurde saada. Selliste suurte tööde korraldamiseks – niisutuskanalite kaevamine, tammide ehitamine, ühiselt maa kaitsmine vaenlase eest – tekkisidki esimesed riigid ja võeti kasutusele kiri.

Õpitulemused

- 1) toob näiteid inimtegevuse ja looduskeskkonna vastastikusest mõjust minevikus;
- 2) nimetab teaduse ja tehnika arengut mõjutanud tähtsamaid avastusi ja leiutisi ning selgitab nende tähtsust;
- 3) toob näiteid, kuidas ühiskonna ja elukeskkonna areng mõjutavad inimeste igapäevaelu;
- 4) nimetab ajaloolisi isikuid ja põhjendab nende olulisust kultuuriloos;

- 5) nimetab teaduse ja tehnika arengut mõjutanud tähtsamaid avastusi ja leiutisi ning selgitab nende tähtsust;
- 6) nimetab ajaloolisi isikuid ja põhjendab nende olulisust kultuuriloos;
- 7) kasutab narratiivi loomisel ajaloomõisteid asjakohases kontekstis;
- 8) toob näiteid sündmustest ja protsessidest maailma ajaloos.

Põhimõisted

Tsivilisatsioon ehk kõrgkultuur, Egiptus ja Niilus, Mesopotaamia - Eufrat ja Tigris, Hiina - Huanghe ja Jangtse, India - Indus ja Ganges; Sumerid, linnriik, Babüloonia, Hammurapi, seaduste kogu, kiilkiri, savitahvel, tsikuraat, Ištar, Marduk, potikeder ja ratas, Gilgameš; Vaarao, preestrid, templid, ametnikud, orjad, hieroglüüfid, papüurus, palsameerimine, muumia, sarkofaag, püramiidid, kalender, aritmeetika ja geomeetria; Tähestik, meresõitjad, Kartaago, Ainujumala usk, Jahve, Mooses, Vana Testament, kümme käsku.

Praktilised tööd

- töö kaardiga,
- definitsioonikaardi koostamine, ideekaart,
- töö tekstiga, lühiettekanded paaris- või grupitööna,
- kolmeastmeline intervjuu,
- teemantluuletus,
- töö piltidega.

Lõiming

- ühiskonnaõpetus - riigi tunnused (skeem riigi tunnuste kohta), mesopotaamlaste usund, linnriik kui ühiskonna valitsemise vorm,
- loodusõpetus - Euroopa ja Aasia kaart, jõed, kaarditöö, looduslikud olud Lähis-Idas, maavarad, planeetide nimed,

- eesti keel - küsimuste koostamine teksti põhjal ja neile vastamine, funktsionaalse lugemisoskuse arendamine (allikatöö), kirjaliku eneseväljendusoskuse arendamine,
- inglise keel - videodest teabe saamine ja selle mõistmine,
- kunstiõpetus - Egiptuse teemalise pildi joonistamine,
- usundiõpetus - Õiglusejumalanna Maat.

Vana-India ja Vana-Hiina

Vana-India ja Vana-Hiina kuuluvad maailma vanimate kõrgkultuuride hulka. Sealt on pärit mitmed teadmised ja leiutised, mida igapäevaelus kasutame. Tänapäeva Hiina Rahvavabariik ja India Vabariik on maailma suurima rahvaarvuga riigid ning avaldavad olulist mõju maailma majandusele ja poliitikale.

Õpitulemused

- 1) nimetab teaduse ja tehnika arengut mõjutanud tähtsamaid avastusi ja leiutisi ning selgitab nende tähtsust,
- 2) teab, et inimeste arusaam maailmast sõltub ajaloolisest kontekstist ja inimese sotsiaalsest rollist ühiskonnas.

Põhimõisted

India ja Indus, Ganges, kastisüsteem, usulised tõekspidamised, budism, kunst, kirjandus, arvutussüsteem, male, Hiina ja Huang He, Jangtse, keisriigi algus, Hiina müür, Suur Siiditee, kompass, paber, Konfutsius.

Praktilised tööd

- rühmatöö.

Lõiming

- eesti keel - kirjaliku ja suulise eneseväljendusoskuse arendamine,
- kunstiõpetus - postri või esitluse kujundamine.

Vana-Kreeka ja Vana-Rooma. Kreeta-Mükeene kultuur. Kreeka linnriigid. Vana-Kreeka kultuur ja teadus. Hellenism. Rooma riigi tekkimine ja vabariik. Eluolu, kultuur ja religioon Vanas-Roomas. Rooma keisririik.

Vana-Kreeka ja Vana-Rooma ajalugu, kultuur ning teadussaavutused on oluliselt mõjutanud inimeste arusaama meid ümbritsevast maailmast ning inimestevahelistest suhetest. Lääne kultuur ja lääneliku demokraatia põhimõtted pärinevad Vana-Kreekast. Kreeka filosoofid leiutasid tänapäeva teaduse ning Kreeka ajaloos peituvad lääne meditsiini juured. Rooma impeeriumis arenes välja võrdsusel ja õiglusel põhinev õigussüsteem. Paljud antiikaja tehnoloogilised saavutused (teedevõrk, akveduktid, termid) on aluseks tänapäeva tehnilistele lahendustele.

Õpitulemused

- 1) kasutab narratiivi loomisel ajaloomõisteid asjakohases kontekstis,
- 2) toob näiteid sündmustest ja protsessides maailma ajaloos,
- 3) teab näiteid erinevatest ühiskonnaelu vormidest antiikajal ja kirjeldab nende erisusi,
- 4) kirjeldab joonise abil ajaloolist asulat,
- 5) toob näiteid ajaloomälestistest ja selgitab, miks need on kultuuriloos olulised,
- 6) nimetab ajaloolisi isikuid ja põhjendab nende olulisust kultuuriloos,
- 7) teab, et inimeste arusaam maailmast sõltub ajaloolisest kontekstist,
- 8) iseloomustab erinevate allikatüüpide eripära, hinnates nende usaldusväärsust,
- 9) nimetab ajaloolisi isikuid ja põhjendab nende olulisust kultuuriloos,
- 10) paigutab ajatelejele ajaloosündmusi, kasutades õigesti ajaühikuid, lahendab ajateleje abil ülesandeid.

Põhimõisted

Balkani poolsaar, Hellas ja hellenid, barbarid, Kreeka, Kreeta, Ateena, Sparta, Knossos, Mükene, polis, rahvakoosolek, akropol, agora, türann, aristokraatia, demokraatia, kodanik, ori, Perikles, Kreeka-Pärsia sõjad (Maratoni lahing), Homeros, eeposed “Ilias” ja “Odüsseia”, Herakles, komöödia ja tragöödia, Zeus, Olümpia, olümpiamängud, 776 eKr, templid, arhitektuur, skulptuur, vaasimaalid, Herodotos, nt Pythagoras, Hippokrates, Sokrates, Platon, Aristoteles, Aleksander Suur, hellenism, Aleksandria, seitse maailmaime, nt Eukleides, Archimedes, Ptolemaios, Apeniini poolsaar, Vahemeri, Rooma, Tiberi jõgi, Alpi mäestik, Romulus, 753 eKr, Kapitoolium, foorum, ladina keel, etruski, vabariik, senat, konsul, rahvakoosolek, Puunia sõjad, Hannibal, Kartaago, Caesar, leegion, kodusõda, patriitsid, plebeid, rahvatribuun, perekond, ori, gladiaator, templid, amfiteater, akvedukt, triumf, Colosseum, kristlus, Uus Testament, piibel, provints, Lääne-Rooma, Ida-Rooma, Augustus, Konstantinoopol, 476, hunnid, suur rahvasterändamine.

Praktilised tööd

- töö kaardiga, magnetkaardid, ideekaart,
- Rühmatöö, Venni diagramm,
- Ristsõna, õiged/valed väited,
- Töö tekstiga,
- Tabeli koostamine,
- mäng.

Lõiming

- eesti keel - kirjaliku eneseväljendusoskuse arendamine, sidusate lausete moodustamine, funktsionaalse lugemis- ja kirjaoskuse arendamine,
- eesti keel ja kirjandus- funktsionaalse lugemisoskuse arendamine ja küsimuste formuleerimine, nimede/terminite ortograafia. Eepos,
- kehaline kasvatus - olümpiamängud antiikajal ja tänapäeval,
- kunstiopetus - oma igapäevaelust valitud seiga vaasimaalina kujutamine, vabal valikul hellenismiaja kultuurisaavutuse/vanaaja seitsme maailmaime kujutamine,

- loodusõpetus - Apeniini ps, Itaalia geograafiline asend ja loodusolud,
- matemaatika - Rooma linna vanuse arvutamine, kuningate ajajärgu pikkus.